

Aan
de voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Contactpersoon

-

Datum

22 april 2005

Ons kenmerk

DGTL/PMR/05.003320/d21376

Onderwerp

Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR)

Doorkiesnummer

-

Bijlage(n)

1

Uw kenmerk

Geachte voorzitter,

In het Algemeen Overleg van 17 november 2004 hebben wij toegezegd u in april 2005 te informeren over de financiële situatie van het Havenbedrijf Rotterdam (HbR) en de onderhandelingen over de uitvoering van het Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR) binnen de afspraken van het Bestuursakkoord van 25 juni 2004. Wij moeten thans vaststellen dat de beoogde resultaten binnen bereik zijn, maar dat deze op dit moment nog onvoldoende zijn uitgekristalliseerd. Als gevolg van een aantal ontwikkelingen is deze planning niet haalbaar gebleken. Voorliggende brief heeft derhalve het karakter van een informatieve tussenstand. Er wordt op grond hiervan geen besluit van u gevraagd.

De 'RDM-affaire' heeft gevolgen gehad voor de gesprekken met Rotterdam over de Tweede Maasvlakte en over de condities waaronder het Rijk voornemens is deel te nemen in het HbR. Het lopende due diligence onderzoek is daardoor van groter belang geworden. De stand van zaken met betrekking tot dit onderzoek en de deelneming wordt in deze brief toegelicht.

In het debat met uw Kamer op 3 februari 2005 hebben wij verder aangegeven dat de door de Raad van State geconstateerde gebreken aan de PKB+ Mainportontwikkeling Rotterdam zorgvuldige reparatie behoeven, met oog voor de consequenties voor de planning. Tijdens de totstandkoming van het plan van aanpak hebben wij in samenspraak met de PMR partners (HbR, gemeente Rotterdam, provincie Zuid-Holland en Stadsregio Rotterdam) alle relevante invalshoeken op een rij gezet en zorgvuldig afgewogen. Het daartoe strekkende plan van aanpak herstel PKB+ is thans gereed. De kern daarvan is in deze brief verwoord.

Postadres Postbus 20901, 2500 EX Den Haag
Bezoekadres Plesmanweg 1-6, 2597 JG Den Haag

Telefoon 070 351 61 71
Fax 070 351 78 95

Voorts is – in het kader van de Kabinetsreactie op de rapportage van de Tijdelijke Commissie Infrastructuur (TCI) – aan uw Kamer gemeld dat het risicoprofiel van PMR in de huidige uitwerkingsfase nog eens integraal zal worden doorgelicht. Dit krijgt de komende twee maanden zijn beslag.

Wij verwachten u deze zomer een compleet beeld ten aanzien van voornoemde onderwerpen te kunnen presenteren. Wij zullen u op dat moment een overeenkomst tot deelneming van de Staat in het HbR per 1 januari 2006 voorleggen. U wordt desgewenst in de gelegenheid gesteld in een vertrouwelijk overleg te worden geïnformeerd over de uitkomsten van het due diligence onderzoek.

Wij hebben er vertrouwen in dat wij er op deze termijn in zullen slagen om met HbR, Gemeente Rotterdam, Provincie Zuid-Holland en Stadsregio Rotterdam tot nadere Uitwerkingsovereenkomsten te komen en die met het Bestuursakkoord als één samenhangend pakket aan uw Kamer aan te bieden. Er bestaat inmiddels inhoudelijk overeenstemming tussen het Rijk en de regio over de uitwerking van de afspraken uit het Bestuursakkoord voor de deelprojecten 750 hectare natuur- en recreatiegebied en Bestaand Rotterdams Gebied. Voor het deelproject Landaanwinning (inclusief natuurcompenserende maatregelen) geldt dat nog niet over alle onderwerpen overeenstemming is bereikt.

De afspraken tussen de partijen komen vanzelfsprekend tot stand onder voorbehoud van instemming door de Tweede Kamer, van de resultaten van de op te starten notificatieprocedure bij de Europese Commissie (Staatssteun) en van een herstelde PKB+ Mainportontwikkeling Rotterdam.

Herstel PKB+ Mainportontwikkeling Rotterdam

Eind januari 2005 is uw Kamer op de hoogte gesteld van de uitspraak waarmee de Raad van State de concrete beleidsbeslissingen (CBB's) in de PKB+ Mainportontwikkeling Rotterdam heeft vernietigd. Zoals wij u bij brief van 16 maart 2005 hebben laten weten, heeft deze uitspraak gevolgen voor het tijdstip waarop de daadwerkelijke uitvoering van PMR kan starten. Wij houden rekening met een vertraging van ongeveer anderhalf jaar alvorens de start van de aanleg van de Tweede Maasvlakte ('eerste plons') kan plaatsvinden.

De PMR-partners hebben besloten om de CBB's in de PKB+ vanaf het Kabinetsstandpunt (PKB+ Deel 3) in lijn met de uitspraak van de Raad te herstellen, met inachtneming van een daarop afgestemde inspraakprocedure. Deze herstelroute past het beste binnen de randvoorwaarden van 'zorgvuldig en snel', behoudt de samenhang van de verschillende onderdelen van PMR en kan rekenen op draagvlak van zowel de PMR-partners als van de geconsulteerde maatschappelijke organisaties in de Rijnmondregio.

Zoals in de brief van 16 maart 2005 is vermeld, heeft een taskforce van alle PMR-partners een plan van aanpak opgesteld voor het herstel. Ten grondslag hieraan ligt een grondige analyse van de noodzakelijk te verrichten herstelactiviteiten. Het hersteltraject bevat vier fasen met elk hun eigen onzekerheden naar inhoud en tijdpad. Hierna zijn de vier fasen samengevat:

1. Het hersteltraject vangt aan met onderzoek voor de verbeterde onderbouwing van de CBB's uit de PKB+. Belangrijke onderdelen zijn de onderbouwing van de CBB's voor de realisatie van 750 hectare natuur- en recreatiegebied en de

passende beoordeling van de eventuele effecten op de beschermde waarden van de Waddenzee als gevolg van gewijzigd slib- en larventransport. Daarnaast worden eventuele consequenties van nieuwe regelgeving – zoals de Richtlijn Strategische Milieubeoordeling – onderzocht. Ook met betrekking tot luchtkwaliteit zal onderzoek plaatsvinden. Uitgangspunt is dat ingebruikname van de Tweede Maasvlakte aan de wetgeving ter zake moet voldoen.

De 'onderzoeksfase' is in maart 2005 gestart en duurt naar onze verwachting tot eind 2005. Hoewel wij vertrouwen hebben in de uitkomsten, is zekerheid omtrent de resultaten nu niet te geven. Bij tegenvallende bevindingen zal moeten worden bezien of een andere herstelroute, met een ruimer tijdpad, noodzakelijk is.

2. In de tweede fase (november 2005 - juni 2006) wordt de tekst van Deel 3 opgesteld. Met de resultaten van het onderzoek kan Deel 3 van de PKB+ beter worden onderbouwd. Deze fase vergt naar onze huidige inschatting drie tot zeven maanden afhankelijk van de wijze waarop inspraak in het hersteltraject wordt ingepast. De bevindingen van de inhoudelijke en procedurele onderzoeken zijn daarvoor bepalend. Het is daarom thans nog niet mogelijk om een meer nauwkeurige schatting te geven.
3. De derde fase start afhankelijk van het verloop van fase 2 in de periode maart - juni 2006 en betreft de hernieuwde parlementaire behandeling van PKB+ Deel 3. Hernieuwd omdat het Parlement de PKB+ al eerder heeft behandeld. In de planning is rekening gehouden met een doorlooptijd van maximaal acht maanden, waarna de bekendmaking van PKB+ Deel 4 kan plaatsvinden.
4. In de vierde fase, die afhankelijk van het verloop van de derde fase in de periode januari - april 2007 start, staan de CBB's van de PKB+ opnieuw open voor beroep bij de Afdeling Bestuursrecht van de Raad van State. De uitspraak op een eventueel beroep is volgens de planning te verwachten in het voorjaar van 2008. Indien gewenst kunnen echter op het moment van publicatie van Deel 4 van de PKB+ al de noodzakelijke vervolgbesluiten, zoals concessieverlening en ontgrondingsvergunning, worden genomen. De voorbereiding en procedures van deze vervolgbesluiten zullen daartoe zoveel mogelijk gelijktijdig met het herstel van de PKB+ plaatsvinden.

Samenvattend staan in het jaar 2005 de noodzakelijke onderzoeken centraal, wordt in 2006 Deel 3 opgesteld en in behandeling gebracht en is 2007 nodig om de reguliere beroepsprocedure te doorlopen. Aldus zal het hersteltraject in 2008 moeten leiden tot een onherroepelijk Deel 4 van de PKB+ en wordt tevens in 2008 de 'eerste plons' van de landaanwinning voorzien. Wat betreft 750 hectare natuur- en recreatiegebied en Bestaand Rotterdams Gebied is de inzet om eerder dan 2008 de start van deze deelprojecten mogelijk te maken, teneinde het aanwezige bestuurlijke en maatschappelijke draagvlak niet te verliezen. Inzet is om de startdatum van deze deelprojecten te verbinden aan het moment waarop uw Kamer het herstellende PKB+ Deel 3 heeft besproken en goedgekeurd. Dit zal naar verwachting in 2006 kunnen plaatsvinden. Met de regionale partners zullen nadere afspraken worden gemaakt over de wijze waarop en de condities waaronder in de periode van 2006 tot 2008 de rijksmiddelen kunnen worden aangewend.

Wij achten het haalbaar om – met inzet van alle betrokkenen – het zorgvuldige hersteltraject binnen dit tijdschema ten uitvoer te brengen. Gedurende het gehele hersteltraject zal intensief met de maatschappelijke partijen worden overlegd.

Aanbesteding

Het Rijk wenst dat het HbR de landaanwinning innovatief aanbesteedt en hiertoe tijdig de markt inschakelt. Het in een vroeg stadium betrekken van marktexpertise past ook bij de aanbevelingen van de TCI.

Ook bij de directie van het HbR bestaat de behoefte om tijdig relevante marktexpertise te betrekken in een proces met private partijen die kandidaat zijn voor de aanbesteding, mede vanwege de wens om het herstel van de PKB+ Mainportontwikkeling Rotterdam zoveel als mogelijk parallel te laten lopen aan de verdere voorbereiding van de uitvoeringsfase (MER- en vergunningenprocedures). Voor het Rijk is hierbij van belang dat zij voldoende vertrouwen en inzicht krijgt in de voorbereiding van de aanbesteding, de keuzen en afwegingen die aan de aanbesteding ten grondslag liggen, en in de toekomst de aanbesteding zelf. Het HbR zal, als verantwoordelijke partij voor de aanbesteding, hiervoor moeten zorgen. Deze vroege start van de procedure is echter alleen mogelijk onder de conditie dat er geen sprake is van onomkeerbare besluiten én als richting derden ten alle tijde zal worden aangegeven dat een en ander plaatsvindt onder het voorbehoud van een herstelde PKB+.

Voornemen tot rijksdeelneming in HbR

In het Bestuursakkoord PMR van juni 2004 is afgesproken dat, afhankelijk van het eind 2005 voorziene go/no go besluit voor aanleg van de Tweede Maasvlakte door de Tweede Kamer, de Staat vanaf 1 januari 2006 participeert in HbR. In dit akkoord zijn aan de Staatsdeelneming de volgende voorwaarden verbonden:

- due diligence onderzoek (boekenonderzoek);
- 'joint control' van de gemeente en de Staat in de vergadering van aandeelhouders bij een aantal (strategische) beslissingen.

Het due diligence onderzoek is nog niet afgerond, aangezien ook de jaarrekening van het HbR in het onderzoek wordt meegenomen. De jaarrekening over 2004 is momenteel nog niet vastgesteld. Op basis van de tussenstand van het boekenonderzoek zijn onderhandelingen gestart met de Gemeente Rotterdam. Deze onderhandelingen zijn momenteel aanzienlijk gevorderd, maar nog niet afgerond. Zoals toegezegd in het Algemeen Overleg van november 2004 is de inzet van het Rijk om specifieke risico's uit het verleden voor rekening van de huidige aandeelhouder te laten komen.

Ondanks de vertraging van de aanleg van de Tweede Maasvlakte is het de intentie om na uw goedkeuring, op basis van de definitieve informatie beschikbaar in de zomer, de deelneming van de Staat in het HbR per 1 januari 2006 te realiseren. De Staat heeft er vertrouwen in dat de aanleg van de Tweede Maasvlakte uiteindelijk zal worden gerealiseerd, conform de opzet van het Bestuursakkoord, waarin het HbR hiervoor verantwoordelijk is. Daarom wordt het van groot belang geacht om per direct de overeengekomen zeggenschap te verkrijgen in het HbR. Omdat de totale financieringsbehoefte als gevolg van de vertraging in de aanleg van de Tweede Maasvlakte beperkt is, zal de deelname stapsgewijs worden gerealiseerd. Hierbij zal de initiële deelname een zeggenschapsbelang van de Staat van 25% vertegenwoordigen, waarbij de 'joint control' bepalingen ten aanzien van aandeelhoudersbevoegdheden van toepassing zullen zijn. Op het moment dat het besluit wordt genomen tot aanleg van de Tweede Maasvlakte zal het belang worden

uitgebreid tot het oorspronkelijk in het Bestuursakkoord beoogde percentage van 33%.

Door als aandeelhouder toe te treden kan de Staat toezien en sturen op de inzet van het ter beschikking gestelde vermogen en het zakelijk opereren van het HbR ('good governance'). Deze aansturing zal worden uitgevoerd conform het vigerende deelnemingenbeleid.

Vanwege de lopende onderhandelingen en de nog niet beschikbare jaarcijfers over 2004 is het prematuur u nu verslag te doen van de uitkomsten van de due diligence. Wel bestaat over de belangrijkste onderdelen van de deelneming in het HbR inmiddels overeenstemming tussen partijen. Wij hebben er op basis van de huidige stand van de onderhandelingen dan ook vertrouwen in dat wij u deze zomer een overeenkomst ten aanzien van de deelneming in het HbR kunnen voorleggen. U kunt vervolgens op basis van deze overeenkomst desgewenst in een vertrouwelijk overleg nader geïnformeerd worden over de uitkomsten van de due diligence en de wijze waarop deze uitkomst in de voorwaarden ten aanzien van de deelneming zijn weerslag heeft gekregen.

Vervolgtraject

Zoals aangegeven zullen wij u naar verwachting deze zomer het volgende kunnen voorleggen:

- Het samenhangende pakket van overeenkomsten tussen de Staat, het HbR, de gemeente Rotterdam, de provincie Zuid-Holland en de Stadsregio Rotterdam inzake de uitvoering van PMR. Dit pakket bestaat uit het Bestuursakkoord en de Uitwerkingsovereenkomsten voor het deelproject Landaanwinning (inclusief natuurcompenserende maatregelen) voor het deelproject 750 hectare natuur- en recreatiegebied en voor het deelproject Bestaand Rotterdams Gebied. Hierbij zal specifiek worden aangegeven hoe de uitkomsten van het debat met uw Kamer over de aanbevelingen van de TCI doorwerken in de fasering en projectbeheersing van PMR (onder andere integraal risicoprofiel);
- De definitieve overeenkomst tot deelneming van de Staat in het HbR per 1 januari 2006. Indien hieraan behoefte bestaat kunt u in een vertrouwelijk overleg geïnformeerd worden over de uitkomsten van het due diligence onderzoek;
- De tussenstand met betrekking tot het herstel van de PKB+ Mainportontwikkeling Rotterdam.

Uiteraard worden de in de overeenkomsten vervatte afspraken gemaakt onder voorbehoud van:

- instemming door de Tweede Kamer;
- de resultaten van de op te starten notificatieprocedure bij de Europese Commissie (Staatssteun);
- een herstelde PKB+ Mainportontwikkeling Rotterdam.

Met het oog op de planning achten wij een debat met uw Kamer over voornoemde onderwerpen dit najaar zeer gewenst.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,

Karla Peijs

DE MINISTER VAN FINANCIEN

G. Zalm